

його боротьби з російським самодержавством, що душило на Україні мову і культуру. На кожній виставі зал був переповнений, наелектризований. Оплески гриміли після кожної картини, переривали окремі акторські репліки. Після чергової вистави начальники від культури робили купюри в тексті п'єси. Роль Садовського скоротили майже на третину. Під час репетиції ми, молоді, пропонували Олексію Миколайовичу використати музичним тлом до дії фортепіанні твори М.Лисенка. А він уперто, послідовно вводив у виставу народні пісні у виконанні хору ім.Г.Верьовки. Не дискутував, знав вищу мету і досяг її. Контрапунктом до дії, що розгорталася на сцені чи то у Києві, чи у холодному Свеаборзі, чи у Ростові, звучав народний спів як вічне і незнищенне джерело душі народу, як вулканічна сила, яку не можна зупинити жодними заборонами. Ефект був вражаючий,

жодні скорочення тексту не міняли головної думки. Роль Марії Заньковецької виконувала Лариса Кадирова, її батьків, Адамовських — Борис Романіцький, Віра Полінська, тітоньку грала Надія Доценко, її чоловіка, полковника Хлистова — Богдан Козак, Садовського — Федір Стригун, Кропивницького — Володимир Максименко, Старицького — Богдан Антків, прогресивних представників російської інтелігенції генерала Єсипова — Василь Яременко, його дружину — Галина Шайда, Стасова — Олександр Гринько. Вистава пройшла на сцені театру майже 600 разів, даруючи глядачам усвідомлення власної національної гідності та гордості за свій театр.

Треба сказати ще про одну рису, притаманну Олексію Ріпкові-режисеру, рису, що рідко трапляється у цій професії. Він міг привселюдно перед актором визнати свою творчу неправоту. Я був свід-

ком таких випадків. Це було зі мною на «Суєті», на «Марії Заньковецькій» з Ларисою Кадировою, коли Олексій Миколайович після прем'єри при всіх вибачився перед нею за прикрі хвилини, що виникали в часі репетицій.

Офіційного визнання свого режисерського таланту Олекса Миколайович все ж дочекався. 1982 року, за рік до смерті, на численні клопотання своїх учнів, на той час вже народних та заслужених артистів, йому було присвоєно почесне звання «Заслуженого діяча мистецтв України».

Сьогодні виховані ним актори успішно працюють в різних театрах від Харкова аж до Львова. Їхні серця закарбували назавжди ті хвилини творчої радості, які силою свого таланту викрешував у їхніх душах великий трудівник української сцени Олексій Миколайович Ріпко. Пам'ятаймо про це...

Назву фестивалю «ZDaERZENIA» що тривав з 10 по 22 травня у Любліні, можна читати у двох варіантах: «ZDaRZENIA» — «подія», або «ZDERZENIA» — «зіткнення». Власне, всі дійства — «studenskie impresje kulturalne» (саме так означають їх організатори), що включені в програму і є певним зіткненням подій: їх не можна об'єднати за жанром чи тематикою, це різноманітні поетичні, музичні, театральні імпрези студентів та студентських груп Люблінського університету імені Марії Кюрі-Скловської (UMCS), а також виступи театральних, музичних труп і колективів з різних міст Польщі та інших країн.

Осередок студентського «бомонду» — «Хатка Жака» — став одночасно центром фестивальных подій. Одним із гостей фестивалю у Любліні був студентський театр НАУКМА з карнавальним концертом та вуличною виставою «Summer rain» (режисер Анатолій Петров). Вистава відбувалась на плацу перед «Хаткою Жака». Мабуть, рівень вистави найлегше відчутти через глядацькі враження. Реакцію глядача вуличних вистав провокують ефекти, які важко відтворити в традиційних приміщеннях театру: вогонь, вода, дим, фейерверки. «Summer rain» багатий на несподівані трюки та сюжетні лінії. Протягом вистави триває майже по-

стійна гра з глядачем, окрім того, немає мовних текстів, отже польська публіка базувала своє сприйняття на зорово-чуттєвих враженнях.

Сам жанр вистави сприяє ближчому, тіснішому, іноді навіть безпосередньому зближенню глядачів з акторами. Першопочаткова замкненість і недовіра до високих, яскравих, галасливих фігур на ходулях зникла, коли з'явився герой. Його гра з глядачами — особлива. Важливо не перейти межу відвертості. Але зближення вже відбулось. Далі герой потрапляє у найрізноманітніші ситуації, хвилюється, радіє, лякається. Це не залишає глядача байдужим. Співпереживання — в оплесках, сміхові, навіть запитаннях. Тиша означає увагу. Закінчення дійства — вогонь і вода, загальний карнавал і замирення.

Цікавих проектів на фестивалі не бракувало. Проте, конкуренції у ходульній вуличній виставі студентському експериментальному театрові не склав ніхто, хоча вуличні театри у Польщі є, наприклад, театр «Акт» з Варшави, котрий був гостем фестивалю «Золотий лев» у жовтні 1996-го у Львові, так само, як і театр НАУКМА. Участь у «ZDaERZENIA» — перший крок на рівні фестивалю за кордоном. Сподіваємося на інші наступні зустрічі і запрошення.

Нонна Стефанова.